

Agenda – Partiledardebatt del 1

SVT · 5 maj 2024 · 59:48

[0:06] Camilla Kvartoft

Hej och mycket välkomna till Agendas stora partiledardebatt. Här ska vi de närmaste två timmarna debattera några av de hetaste politiska frågorna just nu.

[0:16] Anders Holmberg

Efter klockan nio handlar det om klimatet och försvaret. Nu närmast handlar det om det här.

[0:23] Camilla Kvartoft

Underskott, vårdköer och personalneddragningar. Den svenska sjukvården i ekonomisk kris. Vad vill partierna göra åt det?

[0:33] Anders Holmberg

Regeringen aviserar stora förändringar för landets friskolor. Vad händer med vinsterna, skolpengen och möjligheten att sätta sitt barn i kö?

[0:43] Camilla Kvartoft

Tiotusentals döda och fullt utvecklad svält i norra Gaza. Hur ska Sverige förhålla sig till Israels krigföring?

[0:53] Anders Holmberg

Vi ska välkomna kvällens debattörer. Här har vi regeringen med statsminister och moderatledaren Ulf Kristersson, Kristdemokraternas Ebba Busch, Liberalernas Johan Pehrson och Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson som ju samarbetar med regeringen.

[1:12] Camilla Kvartoft

Och här finns också oppositionen. Det är Socialdemokraternas Magdalena Andersson, Vänsterpartiets Nooshi Dadgostar, Muharrem Demirok från Centerpartiet och Daniel Helldén från Miljöpartiet. Och här finns också en publik som är inbjuden av partierna. Välkomna allihopa!

[1:39] Anders Holmberg

Och inför den här debatten så har ju ni tittare kunnat skicka in frågor till partiledarna och vi tänkte börja hela kvällen med ett par sådana.

[1:47] Camilla Kvartoft

Mm. Och vi har först en fråga ifrån Victoria av en mer allmänmänsklig karaktär får man kanske säga. Eh, Victoria konstaterar att det föds historiskt få barn i Sverige för tillfället och hon undrar om

[2:07] **Jimmie Åkesson** (SD)

Oj, får jag börja? Tack så hemskt mycket för den. Eh, nej men det är ju så klart en, en situation som inte är optimal. Vi behöver föryngra befolkningen generellt och det är klart att då måste vi föra en familjevänlig politik som gör att vi vill skaffa barn. Eh, själv är jag inget utmärkt exempel eftersom jag bara har en, en son. Eh, men genom att vi stöttar familjer i det här landet så kommer det också att kunna bli fler barn som föds.

[2:34] **Camilla Kvartoft**

Och behöver den bli, eh, mer familjevänlig alltså, politiken?

[2:38] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja, men det tycker jag nog. Alltså att vi bygger samhället utifrån just familjen och att familjen är liksom grunden för, för det samhälle som vi gemensamt lever i, menar jag är en ganska bra utgångspunkt.

[2:51] **Camilla Kvartoft**

Men är det förklaringen också till att det föds så få barn då? Att det inte är familjevänligt? Eller, eller hur förklarar du det?

[2:57] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja men ja, alltså så är det ju. Vi, vi-- Man utgår ju från i dag att vi inte ska skaffa en massa barn förrän väldigt sent i livet, utan hela vårt liv är uppbyggt kring att vi, vi först så utbildar vi oss och sen ska vi göra karriär och sen ska vi skaffa barn. Och det är klart att då blir det inte så många barn. Det är ganska logiskt.

[3:12] **Anders Holmberg**

Magdalena Andersson, vad säger du? Har Socialdemokraterna någon politik för att öka barnafödandet i Sverige?

[3:19] **Magdalena Andersson** (S)

Jag skulle säga att Victoria sätter fingret på en viktig fråga. Jag tror det finns ju både liksom stora och mer konkreta orsaker till att det ser ut såhär. Men det är klart, med ett krig i vårt närområde, med klimatförändringarna, så är det ju många människor som känner en oro inför framtiden och då kan det ju göra att man kanske väntar med att skaffa barn eller väljer helt att inte skaffa barn. Sen är det ju också så att de stöden som vi har till barnfamiljerna, de ökar ju inte i takt med inflationen. Och det gör ju att barnbidraget är ju mycket mindre värt nu än det var för ett eller för två eller tre år sedan. Och där vill ju vi Socialdemokrater helt konkret att man ska höja barnbidraget så att det i alla fall för färre personer, ja blir lite lättare ekonomiskt också att ha barn.

[4:03] **Anders Holmberg**

Hur, hur mycket tror du att det är som avgör det där? Alltså hur mycket handlar om ekonomi och privatekonomi? Hur mycket handlar om de där mörka tiderna som du började med att prata om?

[4:12] **Magdalena Andersson** (S)

Nej, jag tror att det handlar om båda, båda två sakerna. Vi ser ju i konjunkturnedgångar att det kan påverka. Så klart, har man lite tuffare ekonomiskt, ja då kanske man skjuter på beslutet eller inte bestämmer, bestämmer sig för att inte skaffa det där tredje barnet. Också nu när räntorna på bolånen är, är väldigt höga. Eh, och tillsammans så klart med det här större, lite mörkare omvärlden.

[4:34] **Camilla Kvartoft**

Ja, vi har en till fråga här. Vi, vi ska snart prata om besparingar i välfärden ju. Och vi har fått en fråga ifrån Göran om, eh, era egna besparingar helt enkelt. Göran undrar om inte ni kan effektivisera er verksamhet genom att halvera antalet riksdagsledamöter från trehundrafortionio till hundrasjuttiofem. Vad säger du om det, Ebba Busch?

[5:00] **Ebba Busch** (KD)

Jag tycker inte att det finns något egen. Eller såhär, jag ska säga att jag tycker att det finns ett, ett egenvärde i att, eh, vi, man faktiskt är folkvald som riksdagsledamot och som är koppling till en viss del av, av landet. Eh, jag tror alltid att det finns, eller ofta att det finns effektiviseringar att göra. Det finns inget egenvärde i att vi är exakt så många riksdagsledamöter som vi är nu. Ehm, så det är väl mitt svar till, till Göran att jag ändå tycker, också nu som minister, det är många riksdagsledamöter av olika färg som lyfter frågor som påverkar just den region som de representerar i, i landet.

[5:35] **Anders Holmberg**

Och det tycker jag ändå att det finns ett ganska- Men det lät som att du ändå tyckte att det fanns något utrymme för effektivisering där eller?

[5:41] **Ebba Busch** (KD)

Jag tycker efter alla mina år i politiken så tycker jag att man ska vara ganska ödmjuk inför att det finns en hel ef-del effektivisering att göra i offentlig verksamhet. Eh, och det gäller nog riksdagsledamöter också. Men jag tycker att det finns ett stort värde i och har satt stor stolthet i att kunna representera Västgötabänken, till exempel, när jag suttit som riksdagsledamot.

[6:02] **Camilla Kvartoft**

Då ska vi ta och dra i gång den här debatten och vi ska börja med sjukvården. Den svenska sjukvården krisar ekonomiskt.

[6:11] **Anders Holmberg**

Arton av landets tjugoen regioner räknar med att gå med underskott i år och lika många planerar att dra ner på personal. Fem till sextusen personer beräknas försvinna från vården, framför allt igenom att man inte tar in vikarier eller tillsätter tjänster när personal går i pension. Regeringen har skjutit till sex miljarder extra i vårbudgeten till vården, men enligt SKR, Sveriges kommuner och regioner, blir de totala underskotten ändå uppåt tjugo miljarder i år.

[6:42] Camilla Kvartoft

Ja, och Ulf Kristersson, eh, du sa i vintras att ni skulle lägga fram en budget som kommer se till att det inte sägs upp människor i den svenska sjukvården. Men personalen väntas nu minska med upp till sextusen personer i landet. Är det okej?

[6:58] Ulf Kristersson (M)

Jag sa att regeringen, vi kommer att göra vårt för att det inte ska sägas upp människor i svensk sjukvård. Alla vet ju att sjukvården styrs ytterst av regionala beslut, men vi har ett statligt ansvar också. Jag var nog först i riksdagen med att påpeka att jag ser med oro på den regionala ekonomin, framför allt därför att inflationen har stuckit i väg under några år och det driver upp kostnaderna extra mycket i just sjukvården. Det är lite, det är inte alla som förstår exakt de här sambanden, men så är det faktiskt. Så att nu har vi lagt till sex miljarder ytterligare. Det kommer minska trycket på regionerna. Det kommer också kräva att regionerna tar ett stort ansvar. Rätt många regioner använder tidigare överskott på precis det sätt som man kan göra. Men sen frågan är då- Nej, men det här är viktigt därför att det är ett samspel mellan staten och regionerna och vi har tagit ett mycket stort ansvar för vår del.

[7:48] Camilla Kvartoft

Men tycker du att ni har gett regionerna tillräckliga förutsättningar för att undvika personalnedsk-, neddragningar?

[7:56] Ulf Kristersson (M)

Ja, vi har givit regionerna godare förutsättningar än de hade tidigare. Sen underskattar jag inte alls hur tufft det är att vara regionpolitiker just nu. Och det beror på att inflationen har drivit upp pensionskostnaderna på ett helt hejdlöst vis som nästan ingen kunde förutse. Det här är en engångshändelse. Redan nästa år ser det rätt mycket bättre ut. Så jag tycker nog att vi har givit mycket god, mycket bättre förutsättningar, men det är ett tufft läge och vi tar det på stort allvar.

[8:23] Anders Holmberg

Daniel Helldén, regeringen har gett regionerna förutsättningar för att klara sjukvården, säger Ulf Kristersson. Håller du med?

[8:30] Daniel Helldén (MP)

Inte alls. Regeringen borde ha gett pengar redan i höstbudgeten. Nu lägger man till sex miljarder. Det behövs mycket, mycket mer och det visar ju Sveriges kommuner och regioner. Vi lägger ju mer än dubbelt så mycket till sjukvården och det behövs ju för det är ett enormt problem. Vi har ju en sjukvård som håller på att gå sönder i princip. Det pågår ju en, en vårdkonflikt nu, en övertidsblockad. Och den handlar ju om att de som jobbar i sjukvården, man planerar med att de ska jobba övertid hela tiden. Annars så måste man ställa in operationer och det är ju helt ohållbart. Man måste få bättre arbetsförhållanden för vårdpersonalen.

[9:07] Camilla Kvartoft

Johan Pehrson, sjukvården krymper, personalen dras ner. Varför satsar ni inte mer?

[9:14] **Johan Pehrson** (L)

Ja men alltså när vi tillträdde så låg inflationen på, ja elva procent. I det läget så ska man komma ihåg att inflation äter välfärd, det äter välstånd och det skapar mycket ekonomiska svårigheter för också privatpersoner. Ska vi få ordning på, på vården och vårdens resurser, då måste vi bekämpa inflationen och det håller vi på med nu. Vi utesluter inte alls att vi kommer behöva satsa ytterligare resurser. Men som har sagts här så är ju sjukvården styrd av regionerna enligt lagar. Hittar vi på nya saker, då måste vi finansiera det från staten. Men annars är det ju så att en del regioner sköter sin ekonomi, en del regioner hanterar den här ekonomiska krisen på ett sätt och någon annan på ett annat sätt. Men de tre miljarder vi sköt till i förra budgeten och de sex miljarder vi nu skjuter till i vår, eh, vårbudgeten här, det är pengar som kommer kunna underlätta i en mycket, mycket svår tid. Eh, men vi måste först ut ur inflationsmörkret och vara helt säkert på att vi är ute.

[10:20] **Anders Holmberg**

Nooshi Dadgostar var sig runt det. Det är inflationsbekämpningen som är det viktiga här och de här pengarna som kommer från regeringen, de kommer verkligen att hjälpa regionerna.

[10:29] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nej, för det var ju precis det som ni sa i början att Ulf Kristersson lovade att ingen skulle bli uppsagd från svensk sjukvård och det har han brutit därför att det finns ingen som drog tillbaka sina varsel efter att vårbudgeten presenterades här. Och det många undrar är varför man prioriterar att införa en lyx-ROT, till exempel för att personer i Marbella ska kunna renovera sina lägenheter istället eller stora skattesänkningar för höginkomsttagare istället för att behålla vår personal i vården. Det här är en tillfällig inflationschock. Det är en kostnadschock som handlar om att pensionskostnaderna har gått upp och det är bara staten som i det läget kan, eh, så att säga dämpa den kostnadschocken. Regionerna har inte haft utrymme att göra det. En vänsterregering hade med hundra procents säkerhet gjort det. Det finns, det är inget snack om saken därför att det är en enkel sak att göra och för en statlig budget kostar det inte så mycket ens. Så att det här är ju, de har ju valt att inte nu gå in och, och lägga de pengar som hade behövts för att övervintra denna tillfälliga kostnadschock. Det är en självklarhet för varje rimlig regering och det måste tyvärr bli en vänsterregering då att, att göra det. Så jag tror många är förvånade över att man valde bort detta med flit på det sättet.

[11:49] **Camilla Kvartoft**

Ebba Busch, vad säger du om det?

[11:51] **Ebba Busch** (KD)

Nej, jag håller ju inte, jag håller ju inte med. Sex miljarder extra tillsköt det här regeringsalternativet, det här regeringsunderlaget för att då finansiera motsvarande kostnaden för sjutusen sjuksköterskor extra. Trots att det är regionerna som har ansvar för sjukvården i Sverige. Resultatet av den, den kris som vi ser nu, det är som statsministern mycket riktigt sa här, det är pandemi, det är inflation, det är lågkonjunktur, det är väldigt dyra pensionsav-avtal. Men det är också i grund och botten en väldigt dålig styrning. Jag har varit partiledare i nio år. Svaret ifrån vänstersidan har låtit

[12:58] **Camilla Kvartoft**

Magdalena Andersson.

[13:00] **Magdalena Andersson** (S)

Ja, här står alltså regeringen och pratar om att man borde höja skatten i regionerna för undersköterskor, lagerarbetare, byggnadsarbetare, vanligt folk. Samtidigt som man själv lägger tretton miljarder på att sänka skatten för höginkomsttagare och ovanpå då införa en lyx-ROT. Det säger väl någonting om Sverigedemokraterna och regeringspartiernas syn på vilka som ska bidra i tuffa tider och vilka som ska få åka räkmacka i tuffa tider. Jag har faktiskt en fråga till Jimmie Åkesson. För du gick ju till val på att Sverigedemokraterna skulle vara garanten för välfärden. Och nu ser vi att sextusen färre kommer jobba i svensk sjukvård i slutet på det här året. Svensk sjukvård var ju inte perfekt innan det här. Den kommer ju inte bli bättre. Jag har rest så mycket runt om i Sverige och träffat läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, vårdbiträden som säger att de har en orimlig arbetssituation. Vad betydde ditt löfte att ni var garanten för svensk välfärd? Betydde det sex, femtiosex tusen färre anställda i sjukvården?

[14:12] **Anders Holmberg**

Jimmie Åkesson.

[14:13] **Jimmie Åkesson** (SD)

Att man har oändligt med pengar i opposition är väl inget nytt. Det hade vi också när vi satt i opposition. Så att det är klart att man kan lova precis allting, men det blir inte så. Magdalena Andersson var ju nyss statsminister. Det är inte så att den här krisen har uppstått nu, utan det här är ju ett, ett problem som har byggts på och har byggts på och har byggts på i, ja egentligen i decennier, men inte minst under den period som Magdalena Andersson var både finansminister och statsminister. Så att vi har ju ärvt den här problematiken. Vi har ärvt en, framför allt en inflationsdrivande politik. Så att jag köper inte det där att man försöker lägga det här på oss. Vi skjuter till pengar, vi har skjutit till nio miljarder under den här budgetperioden. Jag tycker det, under det här budgetåret. Jag tycker det är fullt rimligt. Sen måste vi också förstå att regionerna är de som har det yttersta ansvaret här. Det handlar inte om skattehöjningen. Regionerna kan göra mycket, man kan göra effektiviseringar, man kan spara på till exempel igenom att införa tolkavgifter. Man kan sluta ge annat än akut vård till illegala invandrare. Man kan spara på kulturen. Det är inte självklart att man ska spara i sjukvården. Nu gör man kanske det ändå, men då är det regionpolitikerna som väljer det. Jag hade hellre sett att man sparar på andra saker än sjukvård.

[15:24] **Magdalena Andersson** (S)

Det finns inte oändligt med resurser. Jag håller verkligen med Jimmie Åkesson om det. Frågan är ju bara varför Jimmie Åkesson valde att sänka skatten för höginkomsttagare snarare än att göra det som man lovade svenska folket att vara garanten för välfärden.

[15:35] **Jimmie Åkesson** (SD)

Att ni inte förstår tillväxtfrämjande politik, det förvånar inte mig. Men man måste göra både och. När man gör tillväxtfrämjande åtgärder, då växer ekonomin och då får vi mer välfärd. Så enkelt är det. Att bara pumpa in skattepengar och därmed också hämma tillväxten, det fungerar inte långsiktigt. Det är att sätta plåster på såren. Det ska vi inte göra. Vår ekonomi ska växa, bli större och därmed växa också välfärd.

[16:00] **Magdalena Andersson** (S)

Mohamed Så vårdbiträdena som blir av med jobbet ska vara tacksamma för att höginkomsttagarna De ska ändå vara tacksamma för det naturligtvis.

[16:07] **Jimmie Åkesson** (SD)

Men, men man måste också förstå att vi befinner oss i en situation med väldigt hög inflation. Det är tufft för alla. Det blir bättre.

[16:13] **Camilla Kvartoft**

Så där. Hörni, jag måste avbryta er just nu för vi måste släppa in Mohamed Demirok också som inte har fått säga någonting om det här än. Och du, Centerpartiet vill ju inte satsa lika mycket extra pengar på vården som de andra på din sida här. Du är inte överens med dem helt enkelt?

[16:29] **Muharrem Demirok** (C)

Nej, det stämmer. Jag tror inte att en hög skatthöjning är vägen fram. Men jag tror inte heller att blunda för verkligheten och bara prata om inflation är vägen framåt heller. För om regeringen bara ska bekämpa inflation, ja då kan de lika gärna lämna över jobbet till Riksbanken som kan sköta det mycket bättre än dem. Vad det handlar om nu, det är att också se till de som faktiskt kan skapa mer resurser in i det här. Ingen har nämnt företagen, ingen har nämnt de som faktiskt skapar extra skatteintäkter, inte de som faktiskt finansierar alla undersköterskor, sjuksköterskor, nya operationssalar. Ingen har lyft dem överhuvudtaget. Regeringen gör nu, förutom att försvåra ytterligare för vården, så gör man ju ingenting för att främja tillväxten. Man gör ingenting för företagen. Jimmie Åkesson pratar om att öka tillväxten och att det är lösningen. Men han gör det svårare för företagen att anställa, dyrare för företag att driva sin verksamhet. Han gör det svårare för de som jobbar inom vården att vara kvar i Sverige. En som tjänar några hundralappar för lite utvisas nu. Som i Bodens kommun, där man lägger ner en hel vårdavdelning därför att arbetskraftsinvandringsreglerna, lönegolvet, ser till att människor utvisas. På vilket sätt blir vår svenska välfärd bättre av att människor inom vården utvisas? På vilket sätt blir vår välfärd bättre av att vi har en massa låglönearbetare i Sverige från andra länder? Är vårdpersonal inom omsorgen i Boden låglöneinkomst som du vill utvisa?

[17:55] **Jimmie Åkesson** (SD)

Om du själv säger att man blir, man blir utvisad för att man inte lever upp till lönegolvet, då är man ju bevisligen en låginkomsttagare och då behöver man inte komma hit på arbetstillstånd från andra länder. Vi har många, många människor i det här landet som inte har ett arbete att gå till.

[18:06] **Muharrem Demirok** (C)

Vet du vad man gjorde Jimmie Åkesson? När man hade utvisat människor. När man hade utvisat vårdpersonalen så var man tvungen att ta in hyrpersonal från Spanien för att ersätta de här. Människor som hade kommit in för att jobba, bidra, betalade skatt, drev omsorgen, utvisades på grund av din politik.

[18:25] **Jimmie Åkesson** (SD)

För att man inte tjänar tillräckligt mycket pengar, det vill säga att vi har redan hundratusentals människor i Sverige som inte, men snälla låt mig prata färdigt nu då, som inte har ett jobb att gå till just därför att vi istället väljer att ta hit människor från hela världen. Det är klart att det ibland slår fel och jag kan också reta mig på de här utvisningarna som är ibland helt bisarra. Men på det hela taget så måste det vara mycket bättre att vi tar hit den arbetskraft som tillför den svenska arbetsmarknaden någonting. Och sen så tar vi inte hit en massa låglönearbetare. Men vad är frågan?

[18:56] **Anders Holmberg**

Vi släpper in, vi släpper in. Ett ögonblick, vi släpper in fler i debatten. Nooshi Dadgostar.

[19:01] **Nooshi Dadgostar** (V)

Nu har vi föreläsningar här om, om tillväxt och att regionerna talar för varandra. Men det är inte för mig eller för oss ni behöver ta ansvar, utan det är för den sjukvårdspersonal som arbetar nu. Emilia Tränsby, som jobbar på neonatalen på Sahlgrenska sjukhuset, hon sa till Göteborgsposten för några dagar sedan att jag vill att alla ska höra det. Så nu tar jag med mig det. På Sahlgrenska sjukhuset sker nu den största nedskärningen på tvåhundrafemtio år, Jimmie Åkesson. Hon gråter när hon talar till tidningen. Hon säger: "Vi mår skit, vi håller på att gå under." Det är till dem som ni ska svara nu vad det är ni håller på med. När Jimmie Åkesson röstar nej till att göra en, genomföra en bankskatt för att rädda sjukvården. När Ulf Kristersson nu bryter sitt löfte som hade varit enkelt för staten att skjuta till. Hon är tjugofem år gammal och hon har gått in i väggen. Hon orkar inte jobba mer och västsvenska nya mödrar kommer vara livrädda för att nu genomgå en förlossning. Är det det Sverige vi ska ha?

[20:16] **Anders Holmberg**

Ett ögonblick, ett ögonblick, en kort kommentar Ulf Kristersson om det.

[20:23] **Ulf Kristersson** (M)

Mer pengar behövs och det är därför vi vill ha först tre miljarder extra, sen sex miljarder extra. Men man måste se att det här är en helhet. Fler människor måste arbeta och tjäna de pengar som leder till de skattepengar som gör att vi kan finansiera sjukvård. Färre måste leva på bidrag och vi måste

[20:56] **Anders Holmberg**

Och därmed så lämnar vi ämnet vården. Vi ska debattera nu en annan del av välfärden, nämligen skolan.

[21:03] **Camilla Kvartoft**

Ja, för det svenska friskolesystemet har drygt trettio år på nacken och har varit omdebatterat lika länge. Utställt från vänstern och försvarat från högern. Men nu verkar förändringar vara på gång. För regeringen vill begränsa skolföretagens vinster, ändra på skolpengssystemet, införa ett obligatoriskt skolval och inskränka möjligheten att ställa sitt barn i kö till populära skolor. Och oppositionen vill gå längre på flera områden. Bland annat vill tre av fyra partier ha ett vinstförbud och frågan är då hur stora förändringarna blir av det svenska skolsystemet.

[21:44] **Anders Holmberg**

Johan Persson, Liberalerna är ju ansvariga för skolfrågorna i regeringen och ni vill nu göra, har ni sagt, en helrenovering av friskolesystemet. Skolminister Lotta Edholm, hon har talat om dagens system som en giftblandning för svensk skola. På vilket sätt då?

[22:01] **Johan Pehrson** (L)

De avregleringar som har skett i den svenska skolan har ju pågått under lång tid. När man kommunaliserade den svenska skolan så flyttade man ut den till tvåhundra nittio kommuner. Det var en enorm avreglering samtidigt. Vi jobbar nu med att ta fram förslag på hur man ska styra upp den här verksamheten tydligare. Dels i klassrummet med, vad heter det, undervisningsplanerna eller ämnesplanerna och se till också att man stöttar lärarna. En viktig del är att komma till rätta med friskolesystemet. Och då handlar det om att kraftigt begränsa deras möjligheter att kunna så att säga spara på vare sig elever eller på lärare eller på den för den delen skolsköterskor eller på bibliotek. Det är därför vi nu återreglerar den här delen och vi jobbar med det mycket intensivt. Det är korrekt att Liberalerna leder den utredningen.

[23:00] **Camilla Kvartoft**

Ja och regeringen har ju nu tillsatt då en utredning som vill begränsa friskolornas möjligheter att ta ut vinst. Ulf Kristersson, vilka skolor eller när ska friskolan inte få ta ut vinst?

[23:11] **Ulf Kristersson** (M)

Vid varenda tillfälle när en skola inte sköter sig naturligtvis. Det har varit alldeles för släpphänt såhär långt. Vill man slå vakt om den grundläggande valfriheten i skolan, att föräldrarna ska välja skola till sina barn, inte kommunalpolitiker. Och vill man undvika sånt som vänstern laborerar med som bussning och lottning, då måste man se till att varje friskola också är en välskött skola. Och det har varit för enkla regler, för lätt att missbruka friskolesystemet. Det är precis det som Johan och vi andra rättar till.

[23:44] Anders Holmberg

Får jag bara fråga, för du säger när friskolan inte sköter sig. Jag har förstått det som att ni också vill begränsa möjligheten att ta ut vinst för nybildade skolor och skolor som köps, att de ska få begränsningar där.

[23:56] Ulf Kristersson (M)

Alldeles riktigt, betydligt stramare regler så att ingen ska kunna ta över en skola med det uppsåtet. Om man däremot har en välskött skola långsiktigt uthålligt, så är det bättre att den genererar överskott än underskott naturligtvis. Men i grund och botten, vi gör det här för att slå vakt om den helt fundamentala valfrihet som vänsteralternativet normalt sett brukar motarbeta.

[24:17] Camilla Kvartoft

Magdalena Andersson, regeringen vill då alltså begränsa möjligheterna att ta ut vinst.

[24:22] Magdalena Andersson (S)

Vad tycker du om det? Alltså jag skulle vilja ha en sen svensk skola där varje förälder som lämnar sin förstaklassare i skolan kan känna sig trygg med att det här kommer funka hela vägen till gymnasieexamen. Och så är det verkligen inte ut i dag. Johan Persson kallar för en giftblandning. Problemet är att regeringen planerar att ha kvar giftet, nämligen vinstintresset. Och det är det som leder helt fel. Och det är därför som andra länder i världen inte har vinstintresset inne i den offentliga skolan. Helt enkelt för att det inte funkar något bra. Och att inget annat land i världen har tagit efter Sverige. Det beror ju inte på att de inte vet hur det funkar här. Tvärtom, vi har haft jättemånga utländska delegationer som har varit och studerat den svenska skolan, som har satt sig på planet tillbaka, skakat på huvudet och kon-konstaterat att det här är ett helt tokigt system. Och det innebär ju också att så länge man har kvar giftet, vinstintresset, det är ju inte gift i andra delar av ekonomin. Men just i utbildningssystemet så passar detta inte in. Det leder helt enkelt fel och det är det som måste bort. Jag ska säga, det är inget radikalt för det är inget annat land som har det på det här sättet.

[25:32] Anders Holmberg

Ebba Busch, giftet blir kvar säger Magdalena Andersson.

[25:36] Ebba Busch (KD)

Jag håller inte med. Vi tar ju nu krafttag för att säkerställa kontrollerna av skolan, att skolan ska vara just skolan. Men, men alltså nittioalet har gjort comeback i, i modet. Där får det gärna göra comeback. Men att höra den här repiga skivan, samma diskussion kring vinster i välfärden och vad gäller skolan som man höll på med nittioalet, det hjälper inte en enda unge i det här landet. Just nu har vi en situation där sextonåringar i en fjärdedel av dem sover mindre än sex timmar. De har direkt sömnbrist och det är ohälsan som är det stora giftet bland våra barn och unga och som är direkt relaterat till skolan.

[26:14] Camilla Kvartoft

Men om vi håller oss kvar där när det gäller vinster då.

[26:16] **Ebba Busch** (KD)

Men det är totalt irrelevant. Det är det. Det kommer inte hjälpa ett enda barn att klara skolgången om man inte vet om livet är värt att leva och inte få hjälp för det. Och poli. Ansvariga politiker står här och diskuterar samma sak som man gjorde på nittioalet.

[26:31] **Camilla Kvartoft**

Varför vill då Sverigedemokraterna inte ta bort vinsten i, för friskolorna?

[26:36] **Ebba Busch** (KD)

Därför att det är inte ägarformen som är det avgörande för hur barnen lyckas i skolan. Och vi styr nu upp det här genom kraftiga begränsningar. Den som inte sköter sig ska ut. Men det kommer inte hjälpa barnen att nå målen om vi inte samtidigt tar tag i ohälsoproblemen, ökar föräldransvaret, ökar läraransvaret och ser till att innehållet i skolan gör att eleverna klarar av att lära sig.

[27:00] **Camilla Kvartoft**

Daniel Helldén, det är inte friskolornas möjligheter att ta ut vinst som påverkar hur eleverna klarar sig i skolan.

[27:05] **Ebba Busch** (KD)

Jo, om man sköter sig då, det är feltolkat. Därför att om, om skolan inte sköter sig, ja då är det ju uppenbart att då behöver man göra någonting åt det och det gör vi. Så den frågan är liksom klar.

[27:16] **Daniel Helldén** (MP)

Vad säger du om det Daniel Helldén? Nej men alltså, det som man hör här är ju ett la, ett lappande av ett sjukt system som inte fungerar. Vi har friskolor som följer en marknadslogik istället för en utbildningslogik och det fungerar inte. Dessutom så för de ut en massa pengar ur skolsystemet som behövs in i det nuvarande skolsystemet. Ebba Busch pratar om saker och ting som ja, elever mår psykiskt dåligt, men vi måste se till att skolverksamheten fungerar på ett bra sätt. Och där behöver, lärarna behöver få möjligheter att vara lärare. De behöver fler personer som är i skolan, de behöver möta sina elever. Vi har ett friskolesystem i dag där vinstdelen rycker pengar från verksamheten. Vi har också problemet med det att vi får glädjebetyg i den här typen av skolor och det ska vi inte ha. Vi ska ha ett fritt skolval, men vinsterna ska plockas bort. Och det enda som kommer bli effekten av det som Johan Persson säger, det är ett enormt kontrollsystem som kommer skada alla andra skolor också. För då ska man kontrollera mycket, mycket mer trots att det inte behövs.

[28:18] **Camilla Kvartoft**

Jamie Åkesson, vad säger du om det? Skolministern har ju också varit ute och sagt att ett osunt vinstintresse ligger bakom många utav problemen då med glädjebetyg och utbildade lärare, brist på skolbibliotek och så vidare. Varför då försvara rätten att ta ut vinster?

[28:35] **Jimmie Åkesson** (SD)

Jag tänker att man kanske ska invänta utredningen liksom innan man börjar diskutera detaljerna i om huruvida det är tillräckligt eller inte. Men, men jag går nu in apropå tillbakablickar. Jag går in på

[29:37] **Anders Holmberg**

Låt oss invänta den utredningen innan vi Maharem Demirok, det, det finns ju ett stöd för att stoppa vinsterna i skolan då från tre partier på er sida. Var, var står Centerpartiet här?

[29:47] **Muharrem Demirok** (C)

Jag hör tjugiga ord, jag ser pressträffar och jag hör utredningar. Men jag skulle önska att regeringen faktiskt kunde släppa alla de här utredningarna, gå och sluta på sina fina middagar och tjugiga mingel och följa med ut i den verkligheten som finns där ute. Ni skulle få se alla de skolor som just nu läggs ner, träffa de lärarna som sägs upp, se de föräldrarna i ögonen som tvingas skrika sig hesa för att få träffa en speciallärare. Och kanske, kanske så skulle ni skämmas över att ni har låtit den ekonomiska krisen bli en skolkris i Sverige just nu. Där elever inte får den hjälpen de behöver. Där vi faktiskt inte lyckas leverera den kunskapen som svenska elever och föräldrar faktiskt förtjänar. Så om vi kunde sluta prata om utredningar och komma till faktiska beslut Förlåt Maharem Demirok, får jag bara fråga Maharem Demirok, hur var det med vinster i skolar, skolan?

[30:41] **Anders Holmberg**

Vill-Jag kan ge tre konkreta förslag på vad som behöver göras om vinster i skolan. Vill Centerpartiet slopa dem?

[30:49] **Muharrem Demirok** (C)

Vi måste stoppa vinster till de skojare som finns inom svensk skola. Och det finns gott om exempel på skojare som har lurat hela generationer med elever på, på sin utbildning. Det är klart att de inte ska finnas kvar i svensk skola. Men vi måste ju också skjuta till de resurser som krävs, där regeringen inte gör någonting i det här läget.

[31:07] **Camilla Kvartoft**

Vi ska gå vidare med hörande med er. Men vad är ditt besked då? Vill du förbjuda alla vinstuttag från friskolan?

[31:13] **Muharrem Demirok** (C)

Ja men en kommun som inte gör vinst, en kommun som går med underskott kan ju inte investera. Det är klart att alla behöver göra ett överskott för att kunna investera i nya lokaler, flera lärare,

[31:26] Camilla Kvartoft

Där är du mer överens med regeringssidan låter det som. Vi ska gå vidare då. För det finns fler frågor som rör friskolesystemet som nu är uppe för debatt. Idag så kan friskolorna få samma ersättning per elev som kommunala skolor trots att de inte har lika stora kostnader och samma ansvar för att bereda alla elever en plats. Och frågan är nu, hur många av er som tycker att man ska ändra så att friskolan får lägre skolpeng än de kommunala skolorna? Upp med en hand.

[31:57] Anders Holmberg

Det var nästan alla som- Ja just det. Det var sex av åtta.

[32:03] Camilla Kvartoft

Inte SD och inte KD. Men Moderaterna, Ulf Kristersson, ni har tidigare inte velat ändra på, på det här skolpengssystemet, men det vill ni nu alltså?

[32:11] Ulf Kristersson (M)

Ja, vi är överens om att införa en nationell skolpengsnorm och den kommer bland annat dels framför allt för att utjämna helt orimligt stora skillnader mellan olika kommuner. Där samma utbildning kan kosta väldigt mycket olika trots att det inte finns några sakliga skäl för det. Det andra skälet är ju att en kommun har alltid en kostnad för att tillhandahålla skola medan en friskola kan avvecklas om det är så att, att föräldrar inte väljer den skolan. Så det här är inget underkännande av idé med friskola, men att ta hänsyn till att uppdragen ser lite olika ut mellan en kommunal- Och ni har ju tillsatt en sådan utredning, regeringen.

[32:47] Camilla Kvartoft

Men Ebba Busch du sträckte inte upp handen, du.

[32:50] Ebba Busch (KD)

Våra fyra partier är helt överens i den här frågan och det är därför vi nu ti-tittar på det här. Vi tolkar väl kanske- Det såg inte så ut. Nej men tolka, ni ställde frågan ganska specifikt. Vi tolkar väl frågan, frågan olika. Vi behöver få en nationell skolpeng. Det är alldeles för stora skillnader beroende på var i landet man bor, hur mycket skolan får. En del är motiverat, en del är, är helt håll i huvudet. Men alltså vi har några utav de absolut bästa skolorna i Sverige är friskolor. Några av de sämsta skolorna i Sverige är kommunala skolor. Det här är en så fattig, tragisk debatt som, som är en riktig björntjänst till landets elever. Att vi bara loopar om det här och tror att ägarformer är det avgörande. Nationell skolpengsnorm, det tror vi är jättebra, det tittar vi på nu. Men, men vi behöver ta krafttag mot den psykiska ohälsan för att backa upp barnen, både i föräldrans ansvar och i lärarnas auktoritet i klassrummen.

[33:45] Camilla Kvartoft

Men i och med att regeringen har tillsatt den här utredningen då ska man förstå det som att det finns en enighet här då bland alla partier att ni vill göra om det här systemet och att friskolor då automatiskt inte ska få lika hög skolpeng som de kommunala?

[33:58] **Daniel Helldén** (MP)

Det verkar ju så.

[33:59] **Camilla Kvartoft**

Ja. Så är det. Kommer ni kunna enas om det här då, Nooshi Dadgostar?

[34:04] **Nooshi Dadgostar** (V)

Ja, det hoppas jag, men det är väldigt förvirrande det som regeringen presenterar då. Man förstår nästan ingenting. Man ska veta det att de har ju alla röstat emot ett sådant lagförslag strax innan valet precis. Och Johan Pehrson har ju sagt att han är för en offentlighetsprincip i skolorna och det röstade han emot förra veckan. Så att det är väldigt otydligt vad egentligen det handlar om. Ni får diskutera. Och det de har gjort nu är faktiskt att lägga ner den utredning som handlade om att begränsa vinsterna. Och det talades här om att barnen ska vara mätta när de går till skolan. Idag får inte barnen dricka mjölk på vissa skolor för att det är så stora nedskärningar. Klassrummen sväller av elever och utbildade lärare anställs inte längre. Samtidigt gör en så stor skolkoncern som Academedia rekordvinster. Där pågår inga nedskärningar. Vi kan naturligtvis inte ha ett sådant system i Sverige.

[35:03] **Anders Holmberg**

Vi har klarat av just vinstdebatten och det övriga som du tyckte var oklart det får ni möjligen reda ut senare. Jag tänkte ta en annan fråga och en annan handuppräckning som vi skulle vilja ha här. Den gäller kösystemet. För i dag kan då föräldrar ställa sina barn i kö till populära friskolor redan när de är nyfödda. Och vi undrar hur många vill helt ta bort möjligheten för friskolorna att ha sådana här köer? Upp med en hand.

[35:27] **Camilla Kvartoft**

Egna köer menar du?

[35:28] **Anders Holmberg**

Ja, just det.

[35:29] **Johan Pehrson** (L)

Vad innebär det?

[35:30] **Camilla Kvartoft**

Ta bort möjligheten för friskolorna att ha egna köer.

[35:34] **Johan Pehrson** (L)

Det ska vara centrala kösystem och alla ska ha chans att välja. Det är det som är det viktiga.

[35:39] **Camilla Kvartoft**

Ja, så frågan var om ni vill ta bort möjligheten för friskolor att ha egna köer. Upp med en hand.

[35:45] **Ebba Busch** (KD)

Vi vill ändra kösystemet.

[35:47] **Camilla Kvartoft**

Det, det kan vi säga ja till.

[35:49] **Anders Holmberg**

Och det var, det var lite förvirrande det här.

[35:51] **Johan Pehrson** (L)

Men alltså vi gör ju om hela kösystemet. Alla får söka, alla har chansen och så, så får man utefter det bedöma.

[35:58] **Anders Holmberg**

Idag är det ju så att friskolorna får ha köer, egna köer som barnen kan ställa, som man kan ställa sina barn i redan, redan om man vill. Frågan är om ni helt vill ta bort den möjligheten.

[36:09] **Camilla Kvartoft**

Nej, vi vill ändra den i enlighet med det Johan Pehrson sa. Ja men Johan Pehrson, du sa i valrörelsen att Liberalerna ville ta bort den möjligheten för friskolorna att ha en egen kö.

[36:19] **Johan Pehrson** (L)

Ja, alltså man får ju anmäla sitt intresse, men man kan ju inte ställa sig i kö för man säger att nu är det ett år kvar eller om det ska vara nio månader eller femton månader eller ett år. Då, då kan man öppna den och då får alla söka och sen får man jobba med andra principer. Syskonförtur är ju fullt relevant tycker jag som har fyra barn så att säga. Så då får man jobba med det. Och i värsta fall får man ju dessutom i absolut sista chansen också lotta om allt annat är totalt lika.

[36:44] **Camilla Kvartoft**

Okej.

[36:46] **Magdalena Andersson** (S)

Det var ju inte så konstigt det här verkar det som. Alltså någonstans alla ska ha, man ska inte kunna ha separata köer utan det ska vara liksom ja lika kö för alla, samma för alla. Och man ska inte kunna ställa barnen liksom när de föds. För det blir väldigt svårt om, om föräldrar ska flytta och byta jobb. Jag måste bara, får jag bara säga en sak? Jimmie Åkesson sa tidigare att han har varit partiledare i tjugo år. Då kan vi ändå påminnas om att de tio första åren, då var ju du emot vinster i skolan. Men sen ändrade ni ståndpunkt. Ni svek ju ert vallöfte efter valet 2014. Då hade ni gått i val på att man skulle stoppa vinsterna i skolan. Sen fanns det ett konkret förslag framme och sen så valde ju ni att, att rösta emot det. Så kommer du säga att du tyckte förslaget var dåligt. Men jag menar nu är det ju ändå så att det är så tydligt att vi har blivit äh bästa kompisar med Svenskt Näringsliv och driver liksom, läser ur Friskolelobbyens pamfletter, vilket ju ärligt sagt inte klär dig särskilt bra. Jag har en konkret fråga.

[37:45] Camilla Kvartoft

Nu, nu får jag lite tillbaka på vinsten. En kort kommentar från Jimmie Åkesson. Sen vill vi egentligen tala om kösystemet igen. Låt Jimmie Åkesson bara kort kommentera det.

[37:54] Jimmie Åkesson (SD)

Ja men alltså det där är ju Aftonbladets ledarredaktions historieskrivning. Jag har ungefär samma uppfattning i dag som jag hade för tjugo år sedan. Det vill säga att vinster per se är inte nödvändigtvis ett problem, men om man har, gör vinst samtidigt som man har låg kvalitet, då är det någonting dåligt. Den typen av skolor ska vi inte ha. Det har varit min uppfattning hela tiden. Jag har inte ändrat på den uppfattningen. Jag har inte varit på några bjudmiddagar hos Svenskt Näringsliv heller. Det har säkert du varit dock som statsminister. Jag har inte varit det.

[38:20] Anders Holmberg

Vi landade, vi landade i frågan om vinster igen. Vi hann inte så långt när det gäller köerna. Vi måste nu dock gå vidare. Vi ska byta ämne, men först ska vi ta ett par frågor till från tittarna.

[38:32] Camilla Kvartoft

Mm det ska vi. Jag tror att du har en fråga från Lukas.

[38:37] Anders Holmberg

Just det. Vi ska börja med en fråga från Lukas. Han skriver till oss och han undrar såhär. Den är inte så svår. Borde Sverige införa euron eller knyta kronan till den? Jag med många ser detta som helt nödvändigt på sikt. Så skriver alltså Lukas. Vad säger Magdalena Andersson? Är det helt nödvändigt på sikt att gå över till euron?

[38:59] Magdalena Andersson (S)

Nej, det är inte helt nödvändigt. Man kan vara med i euron eller man kan inte vara med i euron. Det finns fördelar med att vara med i euron. Det finns nackdelar med att vara i eu-euron och det är likadant med att va inte vara med i euron.

[39:10] Anders Holmberg

Vad tycker du i dag?

[39:12] Magdalena Andersson (S)

Nej men jag tycker att argumenten för att vara med i euron har stärkts. Jag tycker också att argumenten för att inte vara med i euron har stärkts. Äh så att det här är en diskussion som jag tror att vi kommer att ha i Sverige under de kommande åren och den är bra och viktig.

[39:27] Camilla Kvartoft

Men finns det någon här förutom Johan Pehrson som tycker att Sverige borde äh införa euron nu? Ingen annan.

[39:36] Johan Pehrson (L)

Nämen Lukas har ju rätt. Lukas förstår ju vikten av att ensam är inte stark. Det är helt obegripligt.

[39:46] **Anders Holmberg**

Men du verkar lite ensam här, Johan Pehrson.

[39:49] **Johan Pehrson** (L)

Norge är ju inte med i EU.

[39:51] **Anders Holmberg**

Du verkar lite ensam i den här församlingen.

[39:52] **Johan Pehrson** (L)

Jo, men de här kommer ändra sig. Det brukar de göra. För det här är en fråga om säkerhet, det handlar om inflytande och om vanliga människors förmåga att kunna spara och va, och inte tappa sin, sina besparingar i värde. Det, det, det är en säkerhetsfråga, det är en inflytandefråga, det gynnar jobben i Sverige. Jag förstår inte hur det ens är möjligt att man stoppar ner huvudet i sanden för de här andra sju.

[40:13] **Camilla Kvartoft**

En annan fråga. I Belgien så får sextonåringar rösta i EU-valet nu så, om några veckor. Och Sofie, hon undrar om ni vill ge yngre äh medborgare än arton år någon form av rösträtt i Sverige. Vi frågar statsminister Ulf Kristersson om det.

[40:30] **Ulf Kristersson** (M)

Nej, men jag tycker att myndighetsåldern ska respekteras. Det är då man har alla rättigheter och alla skyldigheter.

[40:36] **Camilla Kvartoft**

Och varför s-, varför ska sextonåringar få rösta i Belgien men inte i Sverige?

[40:40] **Ulf Kristersson** (M)

Därför att Belgien är ett eget land och Belgien fattar beslut om belgiska lagar och Sverige fattar beslut om svenska lagar. Konstigt, så är det inte.

[40:47] **Camilla Kvartoft**

Och varför är inte svenska ungdomar mogna då att rösta här?

[40:50] **Ulf Kristersson** (M)

Ja men jag tycker att i grund och botten handlar det om att myndigheten är viktig. Att omfattas av alla landets rättigheter och alla skyldigheter. Det paketet tycker jag ska hänga ihop.

[41:00] **Anders Holmberg**

Vad säger Daniel Helldén på samma fråga?

[41:03] **Daniel Helldén** (MP)

Nej men jag tycker att man borde kunna få rösta när man är sexton. Man kan ju börja med EU-valet och så kan man gå vidare med de nationella valen. Ungdomar är tillräckligt äh insatta och vet vad som gäller i dag. Så att det borde vara. Artonårsgränsen, det finns ju ingen liksom fast i den egentligen när det gäller de här sakerna. Och sen, sen ja jag vill bara säga rätt-rättigheter och så vidare. Man får inte gå på Systembolaget när man är arton, men man får rösta. Då finns en hel rimlighet att man kunde också få rösta när man är sexton. Vi kunde ha en hel seminarie om det här.

[41:36] **Jimmie Åkesson** (SD)

Ja precis Det är lite bisarrt att man, man, man har rätt att byta kön, men, men man är inte mogen att rösta. Jag tycker det haltar lite. Ja men då kan vi göra så att man får rösta när man är sexton då alltså.

[41:46] **Ebba Busch** (KD)

Nej, jag tycker inte, jag tycker att myndighetsåldern ska respekteras som statsminister också. Ska man få vara värnpliktig som sexton då? Tycker Miljöpartiet det? Ska det hänga ihop eller?

[41:52] **Anders Holmberg**

Ja, vad säger du om den frågan?

[41:54] **Ebba Busch** (KD)

Värnplikt. Ska man försvara sitt land också när man är sexton? Värnplikt har man när man är, är myndig och det är då också rösträtt.

[42:01] **Daniel Helldén** (MP)

Alltså jag vet inte om Ebba Busch vet att man brukar gå i gymnasiet tills man är nitton år. Det är därför det är så värnplikt.

[42:06] **Ebba Busch** (KD)

Vet ni vad?

[42:07] **Anders Holmberg**

Vet ni vad? Vi tar nästa, vi tar nästa fråga. Den kommer från Ann-Charlotte och hon skriver: Varför tar inte äh politikerna till ekonomiska styrmedel för att göra det billigare att åka kollektivt? Det är ofta billigare att ta bilen än bussen. Hål i huvudet känns det som, säger Ann-Charlotte alltså. Ja, Jimmie Åkesson, vad säger du om det?

[42:30] **Jimmie Åkesson** (SD)

Alltså kollektivtrafiken är extremt subventionerad i dag. Det är väldigt dyrt att driva kollektivtrafik. Kanske inte nödvändigtvis i de större urbana miljöerna, för där liksom ja där fungerar det. Men, men ska man bygga ut kollektivtrafiken ännu mer i hela landet, i Norrlands inland och glesbygd och sådär, vilket hade varit jättebra naturligtvis, men det blir enorma kostnader kring det. Det är inte konstigt att, att människor behöver köra bil och då måste vi också underlätta för människor som behöver köra bil att göra det.

[42:58] **Camilla Kvartoft**

Och det är helt logiskt och bra att det är billigare att ta bilen än.

[43:01] **Jimmie Åkesson** (SD)

Jag menar att istället för att subventionera kollektivtrafiken ytterligare så är det bättre att vi sänker kostnaderna för människor som behöver köra bil.

[43:09] **Camilla Kvartoft**

Vad säger du Maharem Demirok om det?

[43:10] **Muharrem Demirok** (C)

Varför är det ofta billigare att ta bilen än bussen? Därför att Sverige ser ut på det sättet och som det ser ut nu så när regionerna går på knäna i den ekonomiska krisen så är det kollektivtrafiken som har tagit den absolut största smällen väldigt tidigt. Och de drar in busslinjer nu runt om i hela landet. Där det tidigare var svårt att bedriva kollektivtrafik är det i dag helt omöjligt. Och då får vi situationer där människor blir helt beroende av bilen. Och det är klart att vi ska underlätta för dem som inte har tunnelbanan. Men där vi faktiskt skulle kunna driva kollektivtrafik, där läggs den nu ner istället. Och då måste det offentliga finnas med i det här. Det offentliga finns med och finansierar både när det gäller byggande av vägar, byggande av järnvägar. Men då måste vi också se till att det går att bedriva- Mer statsbidrag då till regioner? Ja men regionerna behöver pengar, både till sjukvården och kollektivtrafiken.

[44:01] **Jimmie Åkesson** (SD)

Det rullar väldigt mycket pengar på den här sidan. Jag vill bara ha sagt det.

[44:04] **Muharrem Demirok** (C)

Och jag vill säga att det rullar ingenting och det sägs upp personal och det läggs ner skolor på den sidan. Och Jimmie Åkesson, är ni stolta över det?

[44:11] **Camilla Kvartoft**

Då tar vi och går vidare. Nu ska det handla om kriget i Gaza.

[44:15] **Anders Holmberg**

När Hamas attackerade Israel den sjunde oktober förra året så dödades drygt ettusentvåhundra människor, de flesta civila, och tvåhundra femtio personer togs som gisslan. Israel startade ett krig mot Hamas med omfattande bombningar i Gaza och hittills har trettiofyrtusensexhundra palestinier dödats enligt den Hamaskontrollerade hälsomyndigheten i Gaza. FN menar att det råder fullt utvecklad svält i norra Gaza. Runt om i världen har det genomförts massiva protester mot Israels krig och i Malmö nästa vecka i samband med Eurovision så väntas också stora demonstrationer.

[44:55] **Camilla Kvartoft**

Ebba Busch, är Israels sätt att bedriva kriget i Gaza rimligt?

[45:01] **Ebba Busch** (KD)

Det är uppenbart att Israel behöver göra betydligt mycket mer för att skydda oskyldigt liv. Det är en fullkomlig humanitär katastrof som vi ser just nu. Så mycket oskyldigt liv, så många barn som rycks ifrån sina mammor och pappor, så många föräldrar som har blivit av med sina barn.

[45:22] **Camilla Kvartoft**

Så Israel har gått för långt?

[45:23] **Ebba Busch** (KD)

Är det uppenbart att man inte gör tillräckligt för att skydda oskyldigt liv? Det är uppenbart att man inte gör tillräckligt för att det humanitära biståndet också ska kunna nå in, utan istället har stått i stora konvojer och väntar. Men det är också helt orimligt att Israel tvingas alltså sitta ner och förhandla med en terrorsekt som har som uttalat mål att utplåna staten Israel. Och nu lämnar den här terrorsekten Hamas förhandlingarna i dag. Mycket beklagligt. Vi behöver ha vapenvila nu, vi behöver ha eldupphör nu och vi behöver att varje gisslan som togs sjunde oktober släpps fri.

[45:57] **Anders Holmberg**

Nooshi Dadgostar, hur skulle du beskriva det krig som Israel har bedrivit?

[46:01] **Nooshi Dadgostar** (V)

Det är ett fruktansvärt övergrepp på den palestinska befolkningen på Gazaremsan som sker nu av den israeliska regimen. Och det är naturligtvis inte bra att vi har en regering vars utrikesminister har sagt att detta är proportionerligt. De har inte en enda gång kallat upp den israeliska ambassadören för att göra en diplomatisk markering. Det här är personer som är instängda på ett mycket litet område och det är utvecklad svält i norra delarna av Gaza. Barn med deras föräldrar går nu ut i skog och mark för att plocka det som finns att plocka för att äta. Barnen ser ut som papperslappar som en hjälparbetare sa. Detta är en, ett omänskligt fruktansvärt övergrepp och den här regeringen måste nu höja sin röst för att få stopp på detta, kräva permanent vapenvila. Detta är nu övergrepp som vi inte har sett på mycket, mycket länge.

[47:05] **Camilla Kvartoft**

Vi ska skicka den till Ulf Kristersson. Har utrikesministern sagt att det här är ett krig som är proportionerligt?

[47:11] **Ulf Kristersson** (M)

Ja, han avsåg ju att Israel har rätt att försvara sig efter ett förfärligt terrorangrepp och att den krigföringen är, är rätt av Israel att göra. Man kan inte ha en granne vars hela uppgift är att förgöra ditt eget land. Men låt oss ändå zooma ut nu lite grann. Vi har helt förfärlig situation på plats. Det började den sjunde oktober med, med terrorangreppet mot Israel. Vi har själva sett de gisslantagna. Det är fortfarande väldigt många som vi inte vet om de efter sju månader är levande eller döda. Vi ser barn som svälter inne i Gaza. Så det är helt förfärliga bilder. Så långt är vi helt överens. Vad har då Sverige gjort? Två saker. Dels gjort det vi som land kan göra själva. Massiva ekonomiska insatser för att bidra med humanitärt stöd in på plats i Gaza. Det kan vi som land göra. Det andra vi

[48:50] **Anders Holmberg**

Magdalena Andersson.

[48:53] **Magdalena Andersson** (S)

Det är svårt att finna ord för att beskriva situationen i Gaza när man läser om kvinnor som föder med kejsarsnitt utan bedövning, barn som amputeras utan bedövning. Mer än hälften av husen i Gaza är förstörda. FN beskriver situationen som apokalyptisk. Och det är en skamfläck för världens historia att det här överhuvudtaget har kunnat uppstå. Jag, jag tycker det regeringen säger är bra, men, men jag skulle önska att man kunde tala med lite högre röst i internationella sammanhang. Jag brukar säga ha en lite större megafon. Sverige har ju en historia här att, att kunna vara med och bidra till att dämpa spänningarna. Det önskar jag att regeringen kunde göra mer.

[49:45] **Anders Holmberg**

Får jag bara fråga, vad menar du med det? För det har du sagt tidigare att regeringen borde tala högre om de här frågorna. Du säger att de, de säger och gör rätt saker men borde tala högre. Vad då?

[49:54] **Magdalena Andersson** (S)

Vad borde de göra? Jag tycker att det låter, jag tycker att regeringen har uttalat sig lite pliktskyldigt. Det är inte så att man har gått fram i första ledet och tagit lid i Europa på, i de här frågorna. Och det tror jag hade varit bra att göra också i, också i globala sammanhang. Jag tror också det hade varit bra också för regeringen om man kanske på ett bättre sätt än man har gjort förmått spegla den sorg och förtvivlan som många svenskar också känner över situationen i Gaza. Och sen har vi också ytterligare förslag hur man ska kunna dämpa spänningarna i Sverige och också skydda svenska judar, där vi tyvärr ser hur antisemitismen har ökat i Sverige på ett mycket, mycket skrämmande sätt.

[50:29] **Camilla Kvartoft**

Ulf Kristersson, du borde tala med högre röst i EU om jag tolkar det rätt. Och i FN. I FN också i den här frågan.

[50:39] **Ulf Kristersson** (M)

Jag tror inte att det är den som skriker högst nu som gör störst nytta. Vi har två förfärliga krig just nu. Ett i vår omedelbara närhet, den diskuterar vi inte här ikväll och det andra i Mellanöstern. Sverige gör riktigt stora insatser, både som enskilt land och tillsammans med andra i båda de här

[51:29] **Anders Holmberg**

Ett ögonblick bara, Daniel Helldén.

[51:31] **Daniel Helldén** (MP)

Nej men här måste ju regeringen sätta press tillsammans med, med EU på Israel. Så vi behöver en permanent vapenvila, ingenting annat. Det är ett oändligt lidande som vi ser i dag i Gaza. Här behöver man ju då ge sig på handelsavtalen som vi har med Israel i dag. Vi bör ju ha sanktioner mot bosättare och vi bör sätta stopp för vapenleveranser eller vapenhandel som vi har med Israel. Det här som pågår får inte fortsätta och där gör inte regeringen tillräckligt. Jag vill också säga det är bra att biståndet nu är igång, men regeringen drog in biståndet till FN-organet UNRWA på lösa grunder, vilket skapade ytterligare ett skarpt lidande för civilbefolkningen, för barnen, för alla som är där. Så jag tycker att prata om att Sverige, ja, vi gör mycket bra saker i dag, men jag förstår inte varför regeringen gav sig på och drog in det.

[52:22] **Camilla Kvartoft**

Men EU har ju ett handelsavtal med Israel och det är det du vill att man då ska, ska frysa?

[52:28] **Daniel Helldén** (MP)

Ja, man ska frysa det för att här handlar det om en civilbefolkning som dör. Alltså vi har fjortontusen döda barn.

[52:36] **Camilla Kvartoft**

Vad säger Johan Pehrson om det?

[52:37] **Johan Pehrson** (L)

Ja men det här är ju så otroligt komplext. Det är ju väldigt enkelt svar. Släpp gisslan, vapenvila och sen en fredsplan och så ser man till att man hanterar den här situationen. Men det kan ju Sverige göra bäst genom att vi samarbetar med EU-länderna som kan samarbeta med USA och de framåtlutade arabstaterna som inser att det här måste ju få en annan, så att säga, hantering framgent.

[52:59] **Camilla Kvartoft**

Men frågan var ju om Sverige ska trycka på EU att försöka frysa det här handelsavtalet.

[53:04] **Johan Pehrson** (L)

Sverige ska prata med EU om att de ska se till att de har vapenvila, att de inte går in i Rafah. Allt det där för att skydda liv. Men de ska ju framför allt se till att de släpper gisslan. Alltså det är ju människor som är kidnappade efter att de hade största pogromen mot judar sen andra

[53:37] **Muharrem Demirok** (C)

Ja men jag tror att när man hör diskussionen här så låter det som att vi inte kan hålla flera bollar i huvudet samtidigt. Det talas om gisslan och jag lider med de familjerna som under tvåhundraelva dagar inte har fått träffa sina nära och kära. Men Läkare utan gränser bedömer nu delar av Gaza som omöjliga för överlevnad. Det är också den verkligheten vi står inför. Och jag lider med de familjerna som tvingas se sina nära och kära dö framför ögonen på dem. Det finns egentligen bara ett sätt att få slut på det. Det är att kräva ett omedelbart eldupphör här och nu. Något annat går inte för att få stopp på det här dödandet. Självklart ska vi kräva gisslans frisläppande. Det finns inget snack om saken. Men det kräver ju regeringen. Det är där vi måste kliva fram mycket tydligare. Om inte EU i sina diskussioner nu kan få stopp med det, då måste vi liera oss med de länderna som klarar av att driva på det här. USA öppnar nu upp för att stoppa vapenleveranserna till Israel. USA, som står för sjuttio procent av vapenleveranserna till Israel, säger att nu får det vara nog. Därför att man ser att det här måste leda till ett eldupphör nu.

[54:39] **Anders Holmberg**

Vad säger, vad säger Jimmie Åkesson?

[54:41] **Jimmie Åkesson** (SD)

Jag tycker att den här debatten är skev alltså. Det är nästan ingen som pekar ut Hamas ansvar för det här. Johan Pehrson kom in på det här nu nyligen. Men, men det är ju Hamas som är ansvariga för detta. På hela frågeställningen låter det som att det är Israel som har startat det här kriget. Det är det ju inte. Israel bedriver just nu ett, ett existentiellt försvarskrig mot en islamistisk terrorsekt som har ett gigantiskt stöd i Gaza. Det ska vi inte glömma. Det, det är ett existentiellt krig. Om de inte utkämpar det här kriget, om de bara lägger ner vapnen, då riskerar Israel att utplånas.

[55:13] **Anders Holmberg**

Får jag bara säga, frågan, frågan många talar om är ju hur kriget förs och vad det leder till. Ja, och det är klart att krig leder till tragedier.

[55:22] **Jimmie Åkesson** (SD)

Detta är en oerhörd tragedi, men ansvaret för den tragedin ytterst ligger på Hamas och på dem som inte tar avstånd från Hamas. Alltifrån andra organisationer i Palestina, från vänsterpartier, gröna partier i Europa, Socialdemokraterna som, som får in Hamaskopplingar i riksdagen, vänsterpartister som springer runt i demonstrationståg med antisemiter och islamister i Sverige och så vidare. Vad vi kan göra här i Sverige, det är att se till att de som vill bedriva det här kriget på våra gator, de ska slängas ut. Vi ska inte legitimera det här Hamas eller liknande terrorsekter i Sverige. Där har man ett otroligt ansvar, inte minst i vänstern. Vi ser nu den här schlagerveckan i Malmö, eh, där socialdemokratiska, vänsterpartistiska, islamistiska väljare kommer sannolikt att ställa till ett fasligt liv.

[56:11] Anders Holmberg

Där har man ett otroligt ansvar- Då låter vi Nooshi Dadgostar till exempel svara på det.

[56:17] Nooshi Dadgostar (V)

Jag tror väldigt många är trötta på Jimmie Åkessons ständigt konfliktskapande. Han vill hela tiden ha konflikter i Sverige. Det är det han nu- Det är Hamas som skapar den här konflikten. Ta i dig. Det handlar inte om det. Nu handlar det om att, eh, barn hittas nakna i stora massgravar bakbundna, eh, med händerna. Det påminner inte faktiskt lite om det som, det är en helt annan konflikt, men Ryssland gjorde i Butja. Detta är ett övergrepp som är ett, det säger ju alla juridiskt kunniga. Det är ett krigsbrott och det är ett brott mot mänskligheten. Och bara, jag vill inskräpa det som Daniel sa, att bara för några veckor sen gjorde Sverige vapenaffärer med Israel. Det tycker vi regeringen måste stoppa. Vi har lagt ett skarpt förslag i riksdagen på detta som jag hoppas att alla partier nu kan rösta för. Vi måste avbryta alla vapenaffärer med Israel. Och det man behöver nu ta initiativ till, det är en ny sanktionsregim mot Israel, till exempel att få bort detta handelsavtal fram till dess att Israel följer internationell rätt. Det är inte svårare än så. Vi måste stoppa detta krig. Detta är fruktansvärt. Ebba Busch.

[57:37] Camilla Kvartoft

Vad säger du om Nooshi Dadgostars anklagelser här?

[57:40] Ebba Busch (KD)

Men regeringen har varit mycket tydlig. Vi kräver omedelbart att all gisslan ska släppas fri. Vi kräver en humanitär vapenvila, vi kräver ett humanitärt tillträde och skydd av civila. Och den rösten höjer vi mycket strategiskt och aktivt i alla internationella sammanhang. Jag vill ta fasta på någonting som Magdalena Andersson sa här och det är det ansvar. Vi, vi kan inte styra över vad som händer i Mellanöstern, men vi kan styra över vad som händer i Malmö, vad som händer på svenskt territorium. Där måste vi klara av att hålla rågången i den här värderingsstriden. Det är skevt från början. Därför att vi har en situation där den ena, vi hade alltså vapenvila fram till sjunde oktober, fram tills den part som vill utplåna staten Israel förklarade fullkrig genom en fruktansvärd terrorhandling. Eh, och, och jag önskar att vi kan ha ledande företrädare nu som i Sverige säger att jag önskar att alla Sverje- sve- svenskar kan säga: Jag älskar det palestinska folket, jag älskar det israeliska folket. Jag önskar att palestinierna blir befriade ifrån Hamas, eh, och vi fortsätter att kämpa för en tvåstatslösning. Men Palestina kan inte styras av en terrorsekt. Då kan vi aldrig nå en fredlig tvåstatslösning. Jag önskar att varje svensk står upp för staten Israels rätt- En kort kommentar ifrån Magdalena Andersson om det också.

[59:02] Camilla Kvartoft

Kan vi enas om det?

[59:04] Magdalena Andersson (S)

Det behövs en omedelbar vapenvila och den enda vägen framåt, det är en, en tvåstatslösning. Men det jag hör är Jimmie Åkesson som försöker göra det här till en inrikespolitisk slaskdebatt. Nej, du har gjort det till en inrikespolitisk fråga. Och det är så ovärdigt. Och alla vi som är här, vi ser hur

[59:39] **Anders Holmberg**

Och därmed så, det blir de sista orden i den här diskussionen för nu måste vi nämligen lämna över till Aktuellt.

[59:44] **Camilla Kvartoft**

Ja, och sen ska vi debattera klimatpolitiken och försvaret när vi är tillbaka. Hej så länge!